

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kátrátok visszaadását
 vagy megőrszésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A parlamenti béke.

(—a.) Andrassy, Apponyi, Kossuth, Khuen-Héderváry és Zichy Aladár fardozásait siker koronázta: a képviselőház mai ülésén nyílt színen megpecsételték azon megállapodásokat, amelyekre a parlamenti béke helyreállítása ügyében heteken át folytatott tárgyalásokon jutottak.

Ismétellen részleteztük a tárgyalások eredményeit. Valami nagy nemzeti vívmányról nem lehet beszélni, de a több mint egy évtized óta állandóan meg-megújuló és ugyszólván folyton tartó kormány — párt és parlamenti válságok után az is nagy eredmény lenne, ha jogaink épségben tartása mellett megszabadulhatnánk a szüntelen fenyegető válságoktól és végre valahára megindulhatna a parlamentnek alkotó tevékenysége, melyre oly régóta hiába vár a nemzet és az ország népe.

Jól ítélte meg Kossuth a helyzetet, hogy a nemzet zöme már fásult és közönyös a politikai küzdelmek iránt. A nagy, sőt nálunk évtizedek óta példátlan lelkesedés, mely annak idején a nemzeti küzdelmet kísérte, teljesen lelohadt, mihelyst a nemzet észrevette, hogy azok sem tudnak a hatalmon többlet kieszközölni, kiket az ország népe nagy áldozattal odasegített a hatalom polcára. Minél nagyobb volt a lelkesedés, annál nagyobb lett a csalódás után a közöny és fásultság, mely minden küzdelmet meddővé tesz.

És jól ítélte meg a helyzetet Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök is, aki ezuttal igen ügyes taktikusnak és nagy politikusnak bizonyult. Ő ugyanis bár pártja készségesen követte volna őt a harcba is, vonakodott erőszakossággal felidézni a küzdelmet. Egy ideig nyugodtan nézte az obstrukció sivárságait, mikor látta, hogy több kettőnél, akkor egy kis jól inszenírozott ijesztgetéssel — Andrassy közbejöttével — megcsinálta az ideiglenes paktumot s biztosította magának, illetve az országnak a költségvetést.

Az akkori tárgyalások alatt észrevette a miniszterelnök, hogy az ellenzék nagy részének békülékeny a hangulata. Ez a körülmény aztán arra bírta őt, hogy ne zárkózzék el ridegen az ellenzék komoly részének jogos kívánságai elől. A véderő-reform lényegéből nem adott fel semmit, de a bécsi alkudozások után hozzájárult a javaslat közjogi részének korrigálásához. Sokat nem hozott Bécsből, de amit ott kivívnia sikerült, azt előkelő formában nyújtotta ellenfeleinek. Nemcsak ügyes politikusnak, hanem tapintatos államférfiúnak bizonyult.

Ez a békekötés az ellenzékétől áldo-

zatot és nem közönséges bátorságot követelt. El kell ismerni, hogy Apponyi ma megint kiváló bizonyosságát adta annak, hogy őt nem vezeti a népszerűség hajhászása és nem félemlitik meg a terrorizáló frázisok. Az áldozatnak, mit az ellenzék vezeterei hoztak, a nemzet látja majd a hasznát.

Legnagyobb és minden áldozattal felérő haszon az lenne, — és éppen ez vezeti Andrassyt, Apponyit, Kossuthot és Zichy Aladárt, — ha ennek árán sikerülne nyugodtan megalkotni a nagy reformot, a választójog reformját, úgy hogy az belátható jövőre biztosítsa a nemzet vitális érdekeit.

Ez a feladat talán még Justhékatis rábirja az áldatlan és céltalan obstrukció abbahagyására. Ha őszintén akarják az általuk annyiszor hangoztatott reformot, akkor annak avval tesznek szolgálatot, ha nem akadályozzák meg mielőbbi létrejöttét. De ha mégis akadályt gördítenek annak útjába, akkor elérik azt, hogy újra választat a kormány s ennek következtében még tovább el lesz odázva a nagy reform megalkotása.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 26.

Elnök **Náray** Lajos.

Az elnöki előterjesztések során az elnök jelenti, hogy Apponyi Albert, Désy Zoltán, Földes Béla, Vertán Endre napirend előtti felszólalásra kértek engedélyt, amit ő megadott.

Apponyi nyilatkozata.

Apponyi Albert gróf: Az appropriációs vita alkalmával kifejtette a Kossuth-párt kívánságait a véderő-reform ellen. A miniszterelnök egyik sérelmes szakasza, az 1888—18. törvényre vonatkozólag azt ajánlotta, hogy a Ház határozatban biztosítsa jogait. Ez ugyan nem elég biztosíték arra, hogy vajjon az alkotmány másik tényezője részéről tényleg respektáltatni fog ez a határozat, mindezek dacára a *kivétel parlamentti eszközök alkalmazását nem tartja logikusnak*. (Helyesítés a jobboldalon.) A katonai bünvádi perrendtartásban a nem magyar nyelv törvénybe iktatása ellen is voltak kifogásai, amelyeket azonban a miniszterelnök legutóbbi felszólalásával szinte eloszlatott. Marad tehát a választójog kérdése. A Kossuth-párt nem adta fel e téren sem álláspontját és amikor a *rendkívüli eszközöktől a párt eláll*, teszi ezt éppen azért, hogy a választójog megvalósítását siettesse. (Zaj és taps a jobb és baloldalon.) Azt tartja, hogy az erőszakkal kivívott eredményen rajta van annak az átka is. (Zajos taps a jobb és baloldalon.) Holló Lajos beszédére, amely ékes

szólásában szerinte gyönyörű volt, az ő lelkének a hurjait rezegtette meg, mert hiszen nek is az a vágya ami Hollónak, hogy a nemzet függetlensége kidomborítsa minden téren tehát csak taktikai szempontból nem értenek egyet. A Justh-párt által felajánlott provizóriummal organikus megoldást nem érünk el. Es éppen ezért *tartja kitélegetőnek* a miniszterelnök választójogi kijelentéseit. A *radikális parlamentti eszközök további forszírozása* csak kormánybukáshoz vezet, s a melynek az a látszata van, mintha az obstrukciók akarnának kormányra jutni. (Tiltakozás a Justh-párton.) Minket a kormány politikájától nagy ellentétek választanak el. (Batthyány Tivadar gróf gunyosan nevet. Oriási zaj a jobboldalon és a Kossuth párton.) A választójog megalkotásánál az általánosság és egyenlőség álláspontján áll. Sajnálja, hogy a titkosság tekintetében a miniszterelnök egyáltalán nem nyilatkozott. Nekünk ezen a téren a negyven év mulasztásai után olyan nagyot kell lépünk, hogy semmitéle társadalmi tényező ne indítsanak az ellen akciót. Holló azon kijelentése, hogy a választójog megalkotásával nemzetellenes politikát csinálni nem akarnak, őt megnyugtatta, csupán még azt szeretné, ha a Justh-párt megcáfolná azt a látszatot, mintha közte és a bécsi nemzetellenes körök között kapcsolat állna fenn. (Zajos taps a jobb és baloldalon.) Az obstrukció a parlamentet csödbe viszi. (Igaz ugyan a jobboldalon) Gondoljunk nemzetünkre, gondoljunk hazánkra s ne egymás ellen, hanem ellenségeink ellen küzdjünk. (Frneetikus taps a jobboldalon és a Kossuth-párton. Apponyit a kormány tagjai, a munkapárt tagjai és a Kossuth-párt összes tagjai üdvözlik.)

5 perc szünet.

Szünet után.

Désy Zoltán szólal fel, s azt mondja, hogy Apponyi magasan szárnyaló beszéde után neki csak a hétköznapiasság szürkeségében kell mozognia. A véderő ellen megindított obstrukciót ő is helyeselte, hogy mégis eláll most e kivételes parlamentti eszközöktől, ennek az az egyedüli oka, hogy nemzeti téren eredményeket értünk el s azt a tényt is leszögezi egyuttal, hogy ezt az eredményt az obstrukció által érte el. (Igaz ugyan a Justh párton.) Dési és Justh között oly megállapodás jött létre, hogy vagy a javaslatok vonatnak vissza, vagy a kormány bukik meg s ezen az alapon indul meg a későbbi béke tárgyalás. Konstatálja, hogy mindkét párt részéről eltolódás történt. Apponyi január 18-diki beszédében precizította a Kossuth-párt állástogalását s akkor a Justh párt is helyeselt. Néki az volt mindig az álláspontja, hogy se győző, se legyőzött ne legyen. Hát nem tartották meg a testvér párttal kötött megállapodást.

Györffy Gyula (közbeszól.) Nem. (Zajos d rülség.)

Désy Zoltán ezután igazolni igyekszik a a Kossuth-párt álláspontját azzal a váddal szemben, mintha a párt leszerelt volna. Tiltakozik minden olyan inszinuáció ellen, mintha ő függetlenségi politikáját feladta volna. (Zajos taps a jobboldalon és a Kossuth-párton.)

A miniszterelnök kijelentése.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök az 1888. 18. törvénycikk ellen tett kifogásokra akar még világosabb kijelentéseket tenni. Azt mondja, hogy ő honorálni akarja a komoly ellenzéki törekvéseket s a normális tárgyalások során ennek megfelelő határozati javaslatot fog beterjeszteni. (Helyeslés jobbról.)

Justhék hareolnak.

Györfly Gyula személyes megtámadtatás címen szólal fel. Desynek a Justh-párt ellen tett megjegyzéseit bírálja. Ugy látja, sem győző, sem legyőzőt nincs, ellenben önmeggyőzőt az van. (Helyeslés a Justh-párton.)

Desy Zoltán viszontreplikája után

Földes Béla szólalt fel s azt mondja, nem hiszi, hogy volna e hazában oly egyén, aki a tisztességes békekötés ellen agitálna. (Helyeslés.)

Beszéde további részében nem látja eleendőnek azt a garanciát, amit a határozati javaslat nyújt. A Justh párt e mellett tovább fog küzdeni, mert itt nem lehet levezetni.

Héderváry miniszterelnök Földes Béla beszédének a garanciára vonatkozó részére azt jegyzi meg, hogy az minden tekintetben kielégítő garancia. Es ha valaki ennél nagyobb garanciát tud, úgy álljon elő vele, szívesen meghallgatja s elfogadja azt.

Az ülés vége 2 órakor.

Előadás a sajtóról és a Kath. Népszövetségről.

Mozgalom a katolikus sajtóért és katolikus szervezkedésért.

Megalakul a Népszövetség!

Vasárnap délután következményeiben nagy jelentőségű esemény színhelye volt a nagyváradi Katolikus Legényegylet.

Rendes vasárnapi előadásai egyikét hirdette a Legényegylet. Dr. **Krúger** Aladár beszélt a katolikus sajtóról és a katolikus népszövetségről. Az ötnegyedórás tartó előadásban rámutatott a sajtó nagy részének haza- és vallásellenes, különösen pedig katolikus ellenes irányzatára s arra, hogyan készítenek mesterségesen keresztényellenes közvéleményt a magyar sajtóban a keresztény magyar közönség pénzén. Ez egyik igen lényeges oka annak, hogy a magyar közéletből a keresztény elem lassankint kiszorul s azok foglalják el helyét, akiknek ez is — mint minden — üzlet. Rámutatott, mint szorul ki a keresztény elem az értelmiségből, az iparból, a kereskedelemről s mint segíti ezt elő gonosz tendenciával a katolikus ellenes sajtó. Keresztény sajtó nélkül ne is álmodjunk keresztény Magyarországról.

Majd rátért annak ecsetelésére, micsoda kiáltó igaztalanságok származnak abból, hogy a szervezett ellenfelekkel szemben a katolikusok mindig szervezetlenül lépnek föl. Pedig van már egy hatalmas, országos katolikus szervezet, a Népszövetség. Fejtegette ennek előnyeit s rámutatva rohamos fejlődésére, óhajtandónak mondotta, hogy valamikor Nagyvárad katolikusai is részt vegyenek az országos akcióban.

Krúger a beszédjét egyszerű beszélgető hangon kezdte, később azonban a hallgatóság lelkesedése magával ragadta a szónokot is s az ötnegyedórás beszéd befejeztével olyan harsány taps és éljenzés riadt fel, amely az egész közönség osztatlan lelkesedésének legékesebb bizonyossága volt.

Gálly Sándor a Legényegylet igazgatója

a beszéd hatása alatt azonnal fölállott és felszóllította a jelenvoltagekat, ne hagyják nyomtalanul elhangzani az előadást. Következzenek a lelkes tapásokra még lelkesebb tettek: lépjen mindenki sorompóba a katolikus sajtóért és a Népszövetségért!

Mintha az egész közönség lelkéből beszélt volna Gálly. Tömegesen jelentkeztek nemcsak előfizetők kath. lapokra és tagok a Népszövetség számára, hanem olyanok is, a kik kijelentették, hogy a kath. sajtó és a Népszövetség ügyében a legmesszebb menő agitációt ígérték kifejtetni. Mindnyájan megállapították, hogy a kath. sajtóért és a Népszövetségért tenni kell, gyorsan, erélyesen és minél többet. A fölvetett eszmét elaludni nem engedik s nem nyugosznak addig, míg első lépésnek a kath. Népszövetséget Nagyváradon meg nem alakítják.

A közönség — melynek soraiban az Urak Kongregációjának is több lelkes tagja jelen volt — azzal oszlott szét, hogy mielőbbi viszontlátásra a Népszövetség alakuló gyűlésén!

UJDONSÁGOK.**Főiskolai polgárok a****Galilei-kör ellen**

A budapesti keresztény, pozitív hitű egyetemi ifjak végre megelégtettek a Galilei körnek durva, arcpirító, merészen kihívó támadásait és tömörültek, hogy védekezzenek. Ideje volt. Elérkezett az idő, hogy felvegyék a küzdelmet a keresztény lobogóért, amelyet eddig büntetlenül mocsokoltak be, a »haladás« hazug cégére alatt.

Külső méreteiben impozáns lefolyásában igen hatalmas, komoly volt az ülés, erős energia bizonyítéka. Az egyetemi ifjuság komoly része felvette az élébe dobott keztyűt és bizonyára, — a jelek azt mutatják — sikerrel fogja megívni a küzdelmet a hazafiatalan és vallástalan, kozmopolita elvek merész hirdetőivel. ¶

Nem fogják engedni, hogy a diadalmas tiszta hét évezredes világnézet vereséget, bántódást szenvedjen.

A gyűlés a következő határozattal lépett akciókba:

1. Bizza meg a gyűlés a vezérbizottságot, hogy összegezze azokat az állami törvényeket, amelyek a bevett vallásfelekezeteiket és intézményeket oltalomba veszik és megsértőiket büntetéssel sújtják, abból a célból, hogy szükség esetén a törvény alapján érvényt tudjanak szerezni a legszentebb meggyőződéseik sérthetlenségének fentartására.

2. Bizza meg a gyűlés a vezérbizottságot, hogy vizsgálja meg, vannak-e a Galilei Körnek miniszterileg jóváhagyott alapszabályai és ha vannak azok keretén belül működik-e a Kör?

3. Bizza meg a gyűlés a vezérbizottságot, hogy szerkessze meg azt a memorandumot, amellyel az illetékes forum előtt súlyos sérelmeink gyökeres orvoslását kérelmezzük s azt a kérelmünk jogosságánál fogva bizvást remélhetjük.

4. Bizza meg a gyűlés a vezérbizottságot, hogy érintkezésbe lépjen a fővárosi és vidéki főiskolai és más egyletekkel, hogy csatlakozzanak hozzánk és minket támogassanak.

5. Bizza meg a gyűlés a vezérbizottságot, hogy mihelyt mozgalmunk eléri a kellő mértéket, akkor egyfelől, hogy működéséről beszámoljon, másfelől, hogy a társadalmat is mentől jobban bevonja a mozgalmunkba, egy monstre gyűlést rendezzen.

* **Beöthy László Nagyváradon.** A kereskedelmi miniszter szombat este Nagyváradra érkezett és itt felesége édesanyjánál szállt meg nejével együtt. Vasárnap automobilon rándultak ki Arpádra, ahol, a Csáky féle kastélyt vásárolták meg. Beöthy Lászlót rövid Nagyváradon való tartózkodása alatt igen sokan keresték fel. Nagyszalontán **Csanády** Jenő főszolgabírónak volt a vendége a miniszter. Vasárnap még vissza is tértek Nagyváradra és hétfő hajnalban utaztak el Budapestre.

* **Uj címzetes prépost.** Király^o és Felsége **Mihalovits** Endre temerini plébánosnak a Legszentebb Üdvözlőtől nevezett csanádi címzetes prépostságot adományozta.

* **Kanonoki kinevezés.** A pécsi székeskáptalanban megüresedett kanonoki stallumra dr. **Igaz** Béla tb. kanonok, püspökségi irodavezető nevezetett ki.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága holnap, február hó 28-án, szerdán délután 3 órakor ülést tart a városházán. Ez alkalommal a következő ügyeket tárgyalják: Reisinger Jézset vitás követelése, Sonnenfeld Adolf vitás követelése, az emésztőgyödrök takarítási ügye, a kapuzárásról szóló szabályrendelet, a tanácskozási ügyrend.

* **A Körös laktanya ügye.** A temesvári hadtestparancsnok-ág átiratot intézet Nagyvárad városához a Körözlaktanya ügyében. Mivel a laktanyát Biharvármegye ez évi aug. 1-re felmondta s a katonai kincstárnak alkalmas helyisége nincs, kéri a pasancsnokság, hogy a város gondoskodjék a Körözlaktanya helyett tartós leszállásolásra teljesen alkalmas pótépületről. Ha augusztus 1-re nem lehet megfelelő pótépületről gondoskodni, a város intézze el az ügyet a vármegyével akként, hogy továbbra is mig megfelelő helyiséget tud a város a Körözlaktanyában maradhasson a huszár pótkeret

* **A német trónörökös balesete.** Sanct-Moritzból jelentik, hogy a német trónörökös golf-játék közben súlyos baleset érte. Egy célt tévesztett kemény labda a bal szemé fölött találta és érzékenyen megsebesítette. Az után helyén nagy daganat keletkezett, úgy hogy hetekig orvosi kezelésre van szükség. A német császár táviratilag érdeklődött hogyléte felől.

* **A szegényiroda új helyisége.** Nagyvárad városi »Szegény Iroda« irodahelyiségét a városháza épület helyiségéből az Ezredévi-emléktéren épült Markovits és Mathézer-féle ház Nagy Sándor-utca felőli részén levő üzlet-helyiségébe helyezte át.

* **Viharos ujságírói közgyűlés.** Vasárnap délután tartotta meg a Budapesti Ujságírók Egyesülete a saját helyiségében rendkívüli közgyűlést, melyet több tag kívánságára hívtak össze. Az összehívók elégedetlenek voltak a vezetőséggel és választmánynyal a határozat miatt, amelyet a »Pesti Napló« sztrájkjával kapcsolatosan **Farkasházi** Zsigmond ügyében hozott. A rendkívüli közgyűlést dr. **Bródy** Lajos alelnök nyitotta meg. A vezetőség részéről még **Hoitsy** Pál és **Szatmári** Mór alelnök, **Purjesz** Lajos főtitkár jelent meg. Az elnök a rendkívüli közgyűlés előzményeinek rövid ismertetése után átadta a szót dr. **Kunfi** Zsigmondnak, aki az összehívók nevében megokolta a rendkívüli közgyűlés összehívásának szükségességét. Oriási zajban okolta meg **Kunfi** a bizalmatlansági indítványt. Az eredmény az volt, hogy a bizalmatlansági indítványt tizenkilenc szótöbbséggel

* **A bolgár király Budapesten.** Ferdinánd bolgár király Kóburgból Bécsen át vasárnap délelben Budapestre érkezett. A bolgár király Kelenföld állomáson szállt ki szalonkocsijából, ott várta már József főherceg gépkocsija. A király felhajtott József főherceghez, a ki tiszteletére villásreggelit adott. Ferdinánd király szerencsét kívánt József főhercegnek, hogy a legutóbb végrehajtott műtét szerencsésen és baj nélkül lefolyt. Délután 3 órakor újból előállott a főherceg automobíljá, amely a fejedelmi vendéget a keleti pályaudvarra vitte ki. Ferdinánd a három óra busz perckor Belgrádba induló vonattal hagyta el a magyar fővárost, hogy visszatérjen Szófiába.

* **Tripoliszi ásatások.** Még el se foglalták az »okkupált« Tripoliszt az olaszok, máris tudományos expedíciók indulnak a megszállott talpalatnyi területre archeológiai ásatások céljából, minthogy Tripolisz-tartomány és a régi Ciraene római kultúrával bíró őskeresztények lakhelye volt, mint Észak-frika többi tartományai. Már is találtak egy Septimius Severus korabeli pogány templomot és felfedeztek két őskeresztény temetőt. A kősirokon gyakoriak a kath. temetési szertartásban mostanáig fennmaradt fohászok felirat gyanánt: *Requiem aeternam det tibi Domine, et lux perpetua luceat tibi.* »Suscipiat et Christus, qui te vocavit, in sinum Abrahae duducant te angeli.« »Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis.«

* **Az új gör. kath. ruthén lelkész beiktatása.** Mint értesülünk, a néhai Ditz Mihály halálával megüresedett nagyvárad gör. katholikus ruthén lelkészi állás már be van töltve. Dr. Radu Demeter nagyvárad gör. katholikus püspök az elárvult bitközség lelkészi állására az elhunyt lelkész fiát Ditz Sándor kakadi gör. katholikus ruthén lelkészt nevezte ki. Vasárnap március 3-án délelőtt fél 10 órakor a szokásos egyházi ünnepek keretében megy végbe az új lelkész beiktatása a Tisza Kálmán-téri ősi kis templomban. — Ditz Sándor, mint halljuk, igen kiváló lelkész s jeles magyar szónok; középiskoláit Nagyváradon és Belényesben, a teológiát pedig az ungvári szemináriumban végezte.

* **Új segédjegyzői állások Gyantán.** Gyanta község képviselőtestülete elhatározta hogy két segédjegyzői állást rendszeresít. Az új állások létesítését kimondó határozat jóváhagyás végett tegnap érkezett be az alispánhoz.

* **Az aszfalt kijavítása a sinek mellett.** A nagyvárad városi vasut részvénytársaság igazgatósága beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, a Rákóczi-úton levő aszfaltburkolat kijavítása ügyében s kéri, hogy az aszfaltburkolat kijavítását a sinek között és mellett is rendelje el a város. Látják, hogy a kocsiutat javítják, de a sinek között és mellett úgy hagyják a gödröket, aminek veszélyes következményei lehetnek. A tavaszi nedvesség ugyanis állandóan a vasut alépítményei alá kerül, feláztatja az altalajt, amitől süppedések következnek be. A forgalom veszélyeztetésével balesetek jöhetnek elő. Kéri, hogy a város azonnal intézkedjék, mert a bekövetkező károkért a részvénytársaság nem vállal felelősséget.

* **A magyarországi pénzügyintézetek országos szövetsége,** mint a hazai pénzügyintézetek központi érdekképviselete, mely kilenc éves működése alatt beigazolta azt, hogy feladatának magaslatán áll, folyó évi március hó 12-én tartja VIII. évi rendes közgyűlését Budapesten, Pestvármegye közgyűlési termében. A közgyűlés igen fontos tárgyakat tűzött ki tárgysorozatára. Dr. Matlekovits Sándor v. b. t. t. a pénzügyintézet reformjéről fog értekezni, Kerzhoffer József dr. az igazgatósági tagok szavatosságát, dr. Orvay Ferenc orsz. képviselő pedig a fürdőtelepek hitelét fogja tárgyalni. Mándy Lajos min. tanácsos előki megnyitójában az utóbbi időben felszínre került kérdésekről, nevezetesen a revizióról, a pénzügyintézeti kamarákról és a választói jog reformjáról fog nyilatkozni, dr. Berényi Pál igazgató pedig jelentésben be fog számolni arról a nagyfokú tevékenységről, amelyet a szövetség az elmúlt évben a közgazdasági élet minden terén kifejtett. Hogy megkönnyítsék a közgyűlésre való felutazást, az érdeklődők s különösen a pénzügyintézetek képviselőinek készséggel bocsát kedvezményes menettérítjegy megváltására jogosító igazolványt rendelkezésére. melyekért dr. Adorján Armin titkár irodájához (Teleky-utca 8.) kell fordulni.

* **Kés a gyermek kezében.** Tegnap a nagyvárad főutcán verekedni kezdett két kis duhaj legény a járdán a Kiss Dávid-téle üzlet előtt s ha a járó kelők közül egy józan lelkű falusi ember szét nem üt a füttyökével és meg nem rángatja a fülét az egyik mákvirágnak, aki hirtelen szurásra emelte hosszú pengéjű bicskáját kis társa ellen, akkor talán megint gyermekkatasztrófa játszódott volna le városunkban. A kiskorú botrányhős ilyen körülmények közt nagy sírás és jajgatással illant el a színtérről.

* **Halálozások.** Részvétellel értesülünk a gyászeseiről, amely *Fetry Gyula* főreáliskolai tanárt és családját sujtotta, édes anyjának öz. *Fetry Károlyné sz. Kudelka Magdolna* halálával. — A 84 éves derék matróna temetése ma, kedden, február hó 27-én délután 3 órakor lesz az Uri-utca 44. sz. háztól. — Előkelő család gyászolja néhai *Meluch Lajos* magánzó halálát. Az 59. éves férfiú életét szívvelhűdés okozta. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe, a Szaniszló-utcai gyászaházban, amelyen a rokonságon kívül nagy számban volt jelen a József ezred Nagyváradon állomásozó tisztikarának tagjai s városunk előkelő közönsége. A gyászszertartást *Imrik S. Zoltán* plébános végezte segédlettel. A diszes koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. — A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte. — *Szártyó Dezső* hosszupályi birtokos, mint részvétellel értesülünk szombat délután meghalt. Az elhunyt birtokos virilisi jogon tagja volt Biharvármegye törvényhozó testületének s igen tekintélyes szerepet játszott vármegye életében. Az elhunyt temetése ma délután 4 órakor lesz. A temetésen Biharvármegye is képviselteti magát s az alispán maga is részt vesz azon. — Mint részvétellel értesülünk *Rács János* berettyóújfalui aljárásbíró hosszas szenvedés után tegnap meghalt. A fiatal tisztviselő feleségén kívül egy kis gyermeket hagyott árva. A temetés Békésgyulán lesz, ahova tegnap szállították át a hullát.

* **Rendetlen postakézbesítés.** Mint többen tudatják Várad-Szentmárton postaküldőncjárata egy idő óta oly rendetlenül közlekedik, hogy a községtől egy kilométer távolságra sem eső postahivatalhoz beérkezett

Váradon feladott postaküldemények rendszeresen három-négy nap múlva jutnak az érdekeltek kezébe. E rendtelenségre felhívjuk a postai igazgatóság figyelmét.

* **Hangverseny.** Jac. von *Kempen*, a világhírű holland tenorista március 5-én tartja egyetlen dalestjét a Csarnokban. A kiváló énekest Henry *Wilhelmus* zongoraművész kíséri. A jegyeket Vidor Manó árúsítja.

* **Megkerültek a galambtolvajok.** Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd fajgalambjait már régebb idő óta lopkodják. Feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen. A rendőrségnek sikerült a tetteseket három iparostanuló személyében kinyomozni. A tolvaj inasoknál még 10 galambot talált a rendőrség. A rendőrség ezután hívja fel az ismeretlen galambtulajdonosokat, hogy galambja átvétele végett jelentkezzenek a rendőrség bünygyi osztályánál.

* **Ismét gyermekhulla.** Tegnap éjjel a rendes járőr szolgálatot teljesítette két csendőr a drágcséke-magyarcsékei úton. Amint a két csendőr *Drágcséke* felé haladt, az egyik csendőr csizmája puha csomóba ütközött. A csendőr gyújtott s lehajolt. Tarka rongycsomó feküdt a csendőr előtt. A csendőr szuronyával bontotta szét a rongyokat. Borzalmas leletre bukkantak a hatóság emberei. A rongyokba burkolva egy két napos gyermek hullája feküdt. A hullát az éj folyamán beszállították a drágcsékei község házára, ahol nyomban megindították az eljárást. Atkutatták a szomszédos községeket, kihallgattak igen sok asszonyt, azonban eddig egyáltalán nem találtak a bűnös nyomára. A hatóság igen nagy szigorral folytatja a bűnös kutatását.

* **Járvány.** *Issópallagán* a tanító gyermeke vörhenyben megbetegedett. Hogy a betegség tovaterjedését megakadályozzák, az iskolában beszüntették a tanítást. — *Margittán* a vörheny teljesen megszűnt, ugyancsak Réven is, Tóti községben pedig megszűnt a roncsoló toroklob járvány.

* **Kivándorlás.** A kivándorlás a magyarcsékei járásban oly nagy mérveket öltött, hogy a főszolgabíró 200 drb utlevél lapot volt kénytelen a múlt héten kérni az alispántól. A kapott készlet azonban nem elég a főszolgabírónak, mert ma ismét még 100 drb. utlevél lapot kért az alispántól.

* **Kövezik Cséfat.** A cséfi képviselőtestület legutóbb tartott ülésén kimondta, hogy a községet rendes járdákkal látja el és erre a célra 50000 koronát irányoztak elő. A határozatot tegnap küldték be jóváhagyás végett a vármegyéhez.

* **Csak MAUTHNER-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.**

* **Két község versengése.** Kupócpuszta az érmihályfalvai járásban Szalacs és Vasad község között fekszik. A pusztát egyik fele Szalacs, a másik fele Vasad községhez tartozik. Így tehát a közigazgatási ügyeit is két jegyző intézi. A két község között már régebb idő óta folyik a versengés a pusztáért. A kép-

A legszebb

estélyi és bálipipők

MOSKOVITS

Szabott gyári egységárak.
Telefon 687

Bémertéri fióküzletében.

Telefon 687.

viselőtestületek tárgyalják az ügyet, de mindenik a magáénak tartja. Az érmihályfalvai főszolgabíró az alipánhoz küldte fel az iratokat döntés végett.

* **Találtak** egy pénztárcát némi pénztartalommal. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen (fődszint 9. számú szoba.)

x **Trieszti kávépiac Nagyváradon.** A kávé olcsóbb lett! Aszódi Kossuth utcai kereskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és le olcsóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ara 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a téli időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal írja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyverei rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. löporáruda. Telefon 269. — Tanoncz felvétetik.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. l. em.

Kieszközl
törlesztéses és jelzalog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményü modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla
női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhetsz be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Csitri
Szerda: Csitri.
Csütörtök: Leányvásár.
Péntek: Artatlan Zsuzsi.
Szombat: Sárga liliom.
Vasárnap délután: Karenin Anna. este: Virágcsata.

A csitri.

Fehér darabnak hirdették Veber és de Gorsse legújabb színművét, fehér darabnak, amely valódi üdülés a modern malacságok után, Hát az bizonyos, hogy malacságok után üdülés »A csitri«, de hogy valami tulságosan nem erőltették meg magukat a szerzők a »fehér« színezésben, az is bizonyos. Van benne nem egy olyan kifejezés, amely sok minden színűnek mondható, csak éppen fehérnek nem. No meg az is tura kis fehérség, ahol a Mária-gyermekek és a József-gyermekek csupa nevetség tárgyai és a képviselőjük egy esetlen tökfilkó, aki valahányszor az »l« betűt kimondja, mindig kiöti a nyelvét.

Ebben elintézvén a fehér szín kérdését, konstatálhatjuk, hogy a darab többnyire elég mulatságos. Nem egészen új az eszméje, mert még Fényes Samu is feldolgozta azt az ősrégi fehér vigjátéki témát, hogy a koros agglégénynek közelébe jut egy bájos fiatal leány, rendszeren pajkos is és az az agglégény szerelmes lesz belé. Véberék csak abban ujak, hogy az ő agglégényük önzetlen és miután megkérte a kis leány kezét és igent kapott, odaadja jegyesét feleségül egy fiatal embernek. Ezzel még hatásosabb lesz az érzékeny befejezés, mely ennek kedvéért csak a negyedik felvonásban és ami még súlyosabb eset, tizenegy órákor következik be.

Ha a hirdett fehérség kedvéért némi sikamlósságok kimaradnak és a hosszú érzélgések kissé rövidebbre lennének szabhatók, nagyot nyerne a darab.

Az előadás általában egészen jó volt. A mi legjobban sikerült, az a maszkok pompás összeállítása. Turányitól soha sem képzeltük, hogy ilyen kacagtatóan komikus maszkot is tud magának csinálni és még hozzá teljesen megfelelő komikumot vitt a játékba is. Kitűnő két vénkisasszony volt Angyal Ilka és T. Pogány Janka. A címszerepet Polgár Mariska

játszotta, teljes és igen megérdemelt sikerrel. Játéka csupa kedves elevenység és megkapó bensőség volt. A mellett elegánsan és izléssel választotta meg mindig a megfelelő csitri-öltözékeket is. Tóth Elek mindenben kitűnő partnere volt; az érett koru festő ébredő szerelmét, küzködését nagyon jól eltalálta. Mellékes szerepben sok jellemző erőt tudott bemutatni. Leóvey Leó, Sik Rezső, Kőrössy Juci, Szentgyörgyi Márta, Gözon és a többiek is sokba hozzájárultak a sikerhez.

Az összjáték a negyedik felvonás elején kissé vontatott, pedig itt nagyon érdemes volna kissé sietni a kifejléshez, mert unatkozni talál a közönség. A diszletek közül a negyedik felvonásé a legjobb; a harmadikban a színésznőről festett portré legalább valamiben hasonlíthatna az eredetibe. Igaz, hogy »A csitri« festője impresszionista; talán ezért szándékosan kerültek a hasonlatosságot.

Horti Sári vendégfellepte. Fall Leó pompás operettjében, az *Elvált asszony* címszerepében egy új szubrett mutatkozott be vasárnap este a nagyváradai közönség előtt: *Horti Sári*, még pedig fényes, őszinte, nagy sikerrel. Igazi szubrett jelenség, ami nem látszik meg egy cseppet sem, hogy most került ki a színész iskolából. Vasárnapi felleptével egyszerre meghódította a közönséget. Gyönyörű szép, finom csengésű, lágy iskolázott alsó és felső regiszterekben egyaránt kellemes, tiszta hangja van, s amellet nagyon jól játszik. Két olyan tulajdonság, amely bizony nem mindég van együtt a szubretteknél. A második felvonásbeli betéjjével valósággal elragadta a közönséget, amely szintűtig megtöltötte a színházat. Szóval egy minden ízében kiváló tehetségű, fényes nagy jövőjű fiatal szubrettel ismerkedtünk meg, kinek szerződötése színházunknak előnyére lesz.

Leányvásár és Artatlan Zsuzsi. A színház e heti műsorán az idei operette ujdonságok közül a két legnagyobb sikerű, a »Leányvásár« és az »Artatlan Zsuzsi« szerepel, mind e két darab a bemutató elsőrangú szereposztásában.

Sárga liliom. Biró Lajos, a Nagyváradról elszármazott jeles írónak első nagysikerű darabját, a »Sárga liliom«-ot eleveníti fel szombaton a színtársulat. A darab főszerepeit, egykét kivétellel, ugyanazok játsszák, akik a múlt évben.

Sziggyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapesten és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló és ígás** lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
sziggyártó és nyerges.

Vas és rézbutor

gyári raklari

Székronyágy 3 matracal 20 korona
Sedronybetűt 10 korona
Rézkarmiss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

IRODALOM.

Kath. egyetem. A XI. katolikus nagygyűlés Mihályfi Akos dr. egyetemi tanár javaslatára elhatározta, hogy a katolikus egyetem tárgyában már hozott nagygyűlési határozatokat megújítja s a püspöki kart oly bizottság kiküldetésére kéri, mely a katolikus egyetemre tett alapítványokat összegyűjti s az egyetem megvalósításának kérdésével foglalkozik. Az Országos Katolikus Szövetség e határozat alapján összegyűjtötte Mihályfinak erre vonatkozó előadásait és cikkeit s azokat a Katolikus Közlöny számként kiadta. Ezzel egyidejűleg pedig felirt a püspöki karhoz a határozatban említett bizottság kiküldése iránt.

Márciusi ibolyák. A közeledő március hava méltó megszentelésére nagyon alkalmas és nagyon ajánlható a »Márciusi Ibolyák« című kedves imakönyv, melyet Szent József tiszteletére dr. Szentgyörgyi József apátplébános állított egybe. Az imakönyv kapható szerzőnél Szaniszlón, vagy a Szent István-Társulat könyvkereskedésében Budapesten. (IV. Kecskeméti-utca 2.) Ara csinos vászonkötésben 2 korona 50 fillér; bőrkötésben aranyozott metszéssel 5 korona.

A »Vasárnapi Ujság« február 25-iki számába az aktuális képeknek gazdag anyagát adták a legközelebbi napok nevezetes eseményei: gróf Aerenthal külügyminiszter halála gróf Berchthold új külügyminiszter kinevezése, a színházak ujdonságai, Rainer főherceg aranylakodalmá, a szatmármegyei nagy árvíz, Lizter, a nagy angol sebész halála stb. Szemere György regénye, Kazár Emil novellája, Molnár Jenő verse, Jansen Börge németből fordított regénye, Alexander Bernát színházi cikke, Velics páter cikke a fémmetszésről stb. bőséges és magas színvonalú olvasnivalót kínálnak. Egyéb közlemények: Berczik Árpád jubileumához s a rendszeres heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4. szám.)

Az Élet 1912. február 25-iki füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Három szó. — yi. — Társadalmunk válsága. Kadosa. — Medve és a sárkány. Tóth Zsiga. — Egy darab őstermészet műkiadásban. d. f. — A pénz (Költemény.) Gyökössi Endre. — Roppant nagy szerelem. (Regény.) Kanizsai Ferenc. — Egy kedves, meleg otthon. F. Abrahám Ernő. — Gondolatok. Maeterlinck. — A hazug Tápai Sz. Szigethy Vilmos. — Pauu. (Regény.) Aho—

Aara. — Aldott háboru. — A gulyavacsora. Radványi Kálmán. — A pöstyéni forráskutató rejtelmeihez. Dus Ferenc. — Népszálló. Lendvai István. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

SPORT.

Nagyvárad sport központ. A vidéki sportélet jövő fejlődésére nagy horderevvel bíró esemény történt szombat délután, amikor a M. L. Sz. közgyűlésére a fővárosba felgyülekezett vidéki sport férfiak a közgyűlést megelőzőleg értekezletet tartottak és vidéki párt elnevezés alatt tömörülvén, elhatározták, hogy szoros kapcsolatot létesítsenek a vidéki sport klubok között, hogy az athletikai, mint főleg a labdarugó szövetségben való egységes fellépéssel a vidéki sportot megillető, a jelenleginél hathatósabb erkölcsi és anyagi támogatást biztosítsanak a vidéki klubok részére. Az értekezleten, mely a M. L. Sz. hivatalos helyiségében tanácsstermben folyt le résztvettek: Arad, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Debrecen, Szeged, Szabadka, Szolnok, Piski, Kecskemét, Kassa, Monor, Macheöcz, Tatabánya, Pozsony, Komárom stb. városok sport klubjainak képviselői tekintélyes számban. Az értekezleten az a kitüntetés érte Nagyvárad városát, hogy a nagy lelkesedéssel megalakított vidéki párt elnökevé egyhangúlag Pásztor Bertalan a N. A. C. főtitkára választott meg. A párt előadója Merényi Miklós a K. A. C. tagja lett, míg az intéző bizottságba az egyes kerületek részéről a következők választottak be: Moravitz Jenő (Pestmegye), ifj. Boross Károly (A. A. C. Keletmagyarország), Dombóvári Ödön (Kaposvár, Dunántul), Baka Béla (Marosvásárhely, Erdély), dr. Urbán Pál (K. A. C. Északmagyarország), Hajdu Dézsi (D. T. E., Középmagyarország), Skála József (Pozsony, Nyugatmagyarország).

Dr. Urbán Pál a vidéki mozgalom kezdeményezőjének előterjesztései alapján az értekezlet megállapította a párt programját és határozati javaslatot fogadott el, amelyet az M. L. Sz. közgyűlése elé terjesztett, a vidéki állapotok javítása érdekében. A párt már első fellépésével sikert aratott, mert a közgyűlés magáévá tette az általa beterjesztett javaslatokat. A párt most tovább folytatja agitációját, teljes programjának megvalósítása érdekében. A párt hivatalos organuma a Nagyváradon e héten meginduló »Vidéki Sport«-hetilap lesz. Az a körülmény, hogy a párt hivatalos lapja Nagyváradon jelenik meg s elnöke itt lakik. Nagyvárad városát a vidéki Sport Központjává fogja avatni.

Igazságszolgáltatás.

A Tribuna sajtópere. Érdekes sajtóper tárgyalása folyik a nagyvárad kir. törvényszék esküdtbírósa előtt. Egy oláh ügyvéd és egy oláh ügyvédjelölt kölcsönösen vádolják egymást és így mindketten egyszerre magánvádlok és vádlottak is. Az érdekes sajtópör egy nagy földvásárlásból keletkezett. Gróf Erdélyi Sándor erdélyi nagybirtokos Hunyadmegyében 24,000 holdas birtokot akart vásárolni és a lebonyolítással dr. Suciu Gábor hátszegi ügyvédet bízta meg. A nagy birtok legtöbb része négy magyar nagybirtokos tulajdonában volt és csak 2117 hold nagyságú földterület volt oláh kisbirtokosok kezében. A tárgyalások folyamata alatt, 1910. évi november 16-án a magyarfaló Tribunában Boczin hátszegi ügyvédjelölt éles hangú cikket irt az ügyvéd ellen, hogy elrabolja az oláhoktól a földet és dr. Luciu hazárulónak nevezte. Dr. Suciu a cikke a Tribunában nyíltlevélben válaszolt és a cikk-

íróat aljas régalmazónak nevezte, kijelentve, hogy megindítja Boczin ellen a sajtóper. Boczin a cikke szintén sajtóperrel felelt. Tegnap kezdődött az érdekes ügyben a tárgyalás Kern Lajos elnökelete alatt. Ítéletre holnap kerül a sor.

NYILTTÉR.

MARS
IVÁNDI KESERŰVIZ
KIVÁLÓ MASHAJTÓ
SZÉKREKEDÉS
ELHIZÁS
ELLEN
KÜLÖN
OVISZER

**MAGYAR
ÁSVÁNYVIZ**
ORGANICUM KIVITELT
BUDAPEST

Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégénél.
Telefon 253.
és IFJ. POPPER JOZSEF cégénél. Telefon 120.
Kapható minden nagyobb fűszerüzletben és vendéglőben.

TÁVIRATOK.

Földes terve.

Budapest, febr. 26.

(Saj. tud.) Földes Béla beszédére adott válaszból arra következtetnek, hogy a kormány és a Justh-párt között közeledés történt és hogy Héderváry a párttal tovább fog tárgyalni. Justh Gyula a Földes féle békejavaslatról egyáltalán nem tudott semmit. A tegnapi beszéd után Justh, Földes és Batthyányi tárgyalást folytattak.

A Dunába fult munkások

Székesfehérvár, febr. 26.

(Saj. tud.) A Duna partjának tulsó oldaláról 4 munkás indult el Tas községébe. A munkások egy rozoga csónakon akartak átjutni. A csónak utközben felborult s a munkások a Dunába fultak.

Öngyilkos pilóta.

Budapest, február 26.

(Saj. tud.) Ma délután fél 3 órakor Hirsch Samu 18 éves pilóta növendék mellbe lőtte magát. A szerencsétlen fiatal embert beszállították a kórházba. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

Merénylet egy plebános ellen.

Szabadka, február 26.

(Saját tudósítónktól.) Rác Tamás plebános tegnap litániát tartott s az ima alkalmával egy Kántor István nevű legény megbotránkozó módon káromkodott. A plebános többször figyelmeztette a legényt,

aki azonban nem vette figyelembe a figyelmeztetést, mire a plebános arcul ütötte a legényt. A legény erre kést rántott s a plebánosra rontott. A plebános megbottlott a reverendájában és elesett. A dühöngő legényt. Jasevic István akadályozta meg abban, hogy az elbukott plebánost leszurja.

A háboru költségei.

Róma, február 26.

Tedesco pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz a hadi költségek fedezéséről. 140 millió lírát kér a kormány a hadjárat folytatására rendkívüli hitelként, 30 millió lírát hadiszerek beszerzésére és 35 millió kölcsönre kért felhalalmazást az annak-tartományok közigazgatására és építkezéseire.

Öldöklés Beirutban.

Konstantinápoly, február 26.

Ma, hétfőn reggel, szélében beszéltek városzerte, hogy Beirutban a mohamedán négykilója az olaszokat, de más európai állambeli polgároknak sem irgalmaz.

KÖZGAZDASÁG.

A Fogyasztási Szövetkezet közgyűlése.

A tagok élénk részvételével folyt le vasárnap a Nagyváradi Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közgyűlése a törvényszéki palota 40. számú szobájában.

Dr. Pácz Sándor, a szövetkezet agilis és buzgó elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések t. melyeket Kiss Bertalan üzletigazgató olvasott fel, továbbá a mérleget és a zárszámadást elfogadták s az igazgatónak és felügyelőnek a főmentvényt megadták.

Ezután az alapszabályok módosítására került a sor. Az igazgatóság javaslata az volt, hogy az eddigi elnökgazgatói állást szüntessék meg s az elnököt ruházzák fel azzal a joggal hogy az igazgatósági üléseken is elnökölhön. Az üzlet tényleges vezetése a két üzletigazgatóra, Kiss Bertalan és Poszpiss Géza igazgatósági tagokra bízatik. Tekintettel arra, hogy a két üzletigazgató vezetése alatt a szövetkezet anyagi tekintetben is igen szép fejlődésnek indult, az alapszabályokban kimondani javasolta az igazgatóság, hogy a főösslegből 5 százalékot meg nem haladó osztalécot és a vásárló tagoknak vásárlásaik összege után visszatérítést lehet adni.

Az alapszabályok megfelelő módosításait dr. Krüger Aladár terjesztette elő s azokat a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A sorrend szerint kilépő igazgatósági tagokat, dr. Vucskics Gyulát és dr. Krüger Aladát újra megválasztották.

A közgyűlés befejeztével dr. Pácz Sándor igen helyes utmutatásokat adott a szövetkezet további fejlesztésére nézve. A tagok nevében Székely Sándor köszönte meg az elnöknek fáradozásait s indítványára a közgyűlés dr. Pácz Sándornak, a szövetkezet páratlan buzgóságú elnökének eredményes működéséért köszönetet szavazott. Ugyancsak köszönetet szavazott dr. Vucskics Gyula indítványára a két buzgó üzletigazgatónak, Kiss Bertalannak és Poszpiss Gézának az elért szép eredményért.

A közgyűlés az elnök életetésével egy óra-
kor ért véget.

Moskovits csizmagyár állami támogatása. A Moskovits Farkas és Társa cipő- és csizmagyár részvénytársaság új mechanikai cipő gyár részére, 1910. szeptember hó 1-től tíz évre állami kedvezményt kapott a kereskedelmi minisztertől. A törvényszerű állami kedvezményt a miniszter azon feltételekhez köti, hogy az épületek és gépekbe legalább 1 millió korona befektetése legyen a gyártelepnek, legalább 150 munkást foglalkoztasson állandóan, akiknek egy része magyar honos legyen. Ezeknek a feltételeknek, tudvalevőleg a Moskovits Farkas és Társa részvénytársaság már eddig is megfelelt.

Ahol nem szabad idegennek árulni. Erdekes vásárlási szabályrendelet van Bél községnek. A szabályrendelet szerint a nem béli kereskedőknek csakis hatósági engedéllyel szabad a vásárban árulni. Ezért a béli főszolgabíró az alispánhoz küldött jelentésében kéri, hogy a szabályrendelet úgy módosítsák, hogy a nem béli iparosoknak is szabad legyen, minden előzetes hatósági engedély nélkül is, ipari cikkeiket Bélben eladni.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonát ézsden tegnap lanya volt az irányzat. Készáru 5 fillérrel hanyatlott.

Határídők számlája:

Áprilisi buza (1912)	— — —	11.78
Októberi buza	— — —	11.03
Áprilisi rozs	— — —	10.60
Októberi rozs	— — —	9.28
Áprilisi zab	— — —	10.22
Októberi zab	— — —	8.56
Majusi tengeri (1912)	— — —	8.88
Juliusi tengeri	— — —	8.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál
Rákóczi-ut 10. szám.

A Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a
napi árakon kaphatók.

Tisztelettel értesitem a n. érd. hölgyközönséget, hogy külföldi tanulmányutról visszatérve, megszereztem a külföldi modelleket,

a legújabb divat szerint
ugy kosztümök, mint
francia munkát és javi-
tásokat olcsó árban
készítünk.

Szives megkeresést kér

Kohn Simon

női-szabó

Teleki-utca 40. Incze-ház.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváradi város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Nagyváradi, 1911. december hó.

Tisztelettel

**A Polgári takarékos és segélyező-
szövetkezet igazgatósága.**

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSSÁG!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítek a legszolidabb árban.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyárakból.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénykijét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsájtása által

4.800.000 koronára

felel, mely új kibocsájtású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsájtási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytökhöz, 200 korona felpénzből a kibocsájtási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsájtású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsájtási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megérintendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendő:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 > > 1912 március 31-ig

250 > > 1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártja után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsájtását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámitva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

PÉNZ **PÉNZ** PÉNZ

HA SZERENCÉS
PÉNZT SZEREZHET

FREDIN

CIFÖKRÉMMEL
MERT

MINDEN 100-ik DOBOZ FENEKÉN 20 fill

MINDEN 1000-ik FENEKÉN 1 korona

TALÁLHATÓ
SELLE & KARY

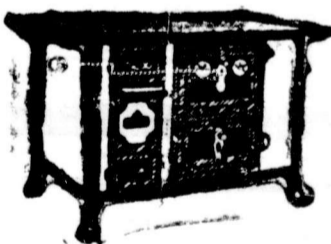
WIEN XIII
BUDAPEST. VI. BATYK-UTCA. 2/B.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző
takaréktűzhelyek
és lakatos tömegáruk állandó raktáron.
Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájjviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcém	50 >
1 > Thymol	20 >
1 > Stomatín	20 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Pixavon	98 >
1 üveg Bay Rum	35 >
1 > Vera Viollette brillantín	30 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit krém	40 >
1 > Diana krém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Leichner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfinomító	20 >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánváltó borotva készlet	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuskefe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkefe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 drb cipőkrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 mtr vörös gumieső	60 >
Egynegyed Ko Brunz watta	85 >

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak állensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

KAJARI ÖDÖN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD
Lévay-palota (Körös-oldal.)

Telep és éjjeli ügyeletes telefon: 1192.

Ajánlja dús csillár raktárát.
Készít villamos világítási
és erőátviteli,
valamint csengő és házi telefon
berendezéseket. A legjobb minőségű
Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák
legolcsóbb beszerzési forrása.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,
ívlámpák

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok
1/2 körötől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok áil-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

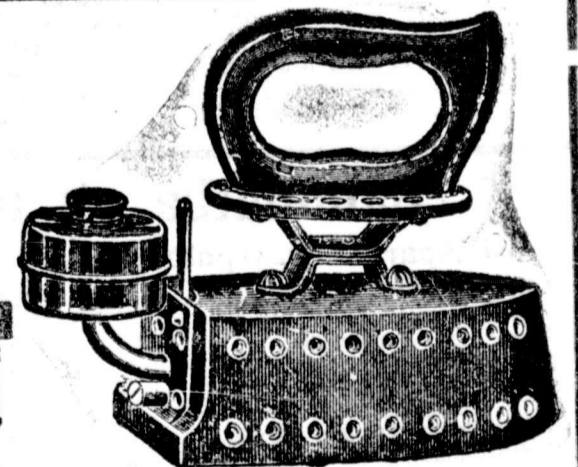
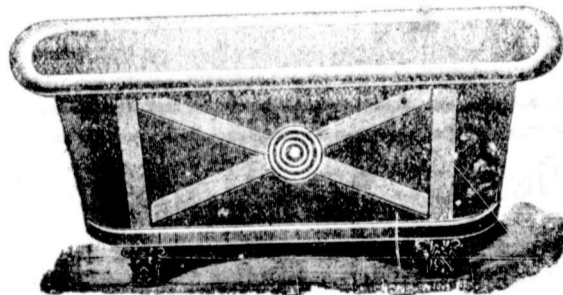
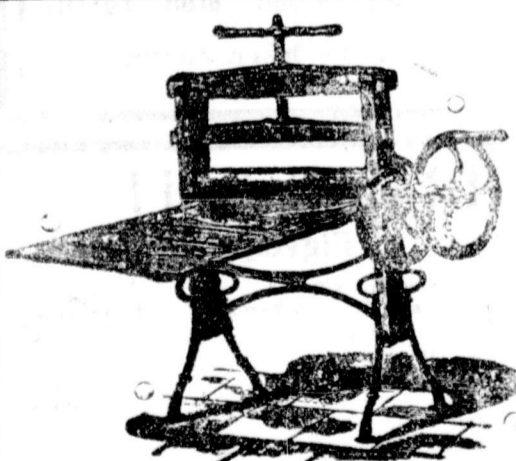
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönököt folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

